

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — — 2 " — " Na štvrt roka — — — 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Nehanebné nápady proti mníškam.

Neni tej ustanovizne v katolíckej cirkve, ktorej by pokoja dali nepriateli kresťanstva. — V nestydatých nápadoch na katolícku ustanovizne prvý zástoj hrajú židi a s týmito vo všetkom ruka v ruke idúci, červení socialdemokrati.

Nad čím zlobia sa zas židi?

Všetko na tomto svete má koniec a isté hranice, len židovská nestydatosť je bez konca a nemá žiadnych hraníc.

Na tisíce a tisíce, ba na desattisíce židov hrne sa každý rok z Haliča, Ruska a Románie do Uhorska. Utvorili tu veľký ošoh im donášajúce všeliaké ústavy. Zmenky (vechslé), úžera, falšovanie potravných článkov, kupčenie s dievkami, nestatočná konkurencia, berzianske nečestné manipulácie, zpotvorenie a otrávenie tlače sú všetko zásluhy židovstva. Z tohoto žijú a bohatnú židi. Tisíce a tisíce krajinského obyvateľstva všetkých tried obrátili na vnivoč a narobili si pri tom bohatstva na milióny a milióny. Dnes-zajtra ešte aj voda Dunaja a Tisy potečie rovno do židovských vačkov. Trenčianske čarokrásne Povážie je i tak už celkom v židovských rukách. — Obrovskými majetkami a pevným spoludržaním prišlo židovstvo v Uhorsku ku tak veľkej moci a ku toľkému vplyvu, akých nemá v žiadnej inej krajine na celom svete.

Následkom veľkého bohatstva a vplyvu sa u nás židovstvo od nešerednej hrdosti ani vyznať nemôže. Židovskí statkári a árendáši roz-

kazujú celým vidiekom, neni sú spokojní s jejich hroznými dôchodkami, lež chcejú pánov hrať ešte aj nad dušou ľudu. V mestách vytisajú intelligenciu zo všetkého a kde-aký úrad chceli by len židákmi zaplniť. Vo veľkých fabrikách, podnikoch a peňažných ústavoch neviadať iného, ako žida. — Židovskí socialdemokrati búria ľud verejne proti Bohu, cirkve, krajine, proti zákonom a celému poriadku verejnemu. Na socialdemokratickom shromaždení v Szatmáre opovážil sa jedon socialdemokratický žid to povedať, že komu sa u nás židia neľúbia, nech vyvandroje z Uhorska.

Nadovšetko v jejich novinách takmer deň po deň do krve urážajú katolícku duchovenstvo. Posmech robia z katolíckych processíí a obradov cirkevných. Mnichov a mníšky bez všetkej príčiny napádať a nehanebne urážať najmilšie remeslo je židovských novinárov. Týmto spôsobom, ako na jedon daný znak, začali s koncom mesiaca októbra písať o mníškach. Keď už iného proti nim nevedeli, ľahali ich takrečeno na zodpovednosť, ako sa opovážia kupovať v Budapešti domy a grunty.

V hlavnom meste usadlily sa sotva jedna, alebo dve kongregácie tých nešťastných mníšiek, ktoré freimaurerská a židovsko socialdemokratická vláda vyhнала z Francúzska. Za to, čo z jejich majetku oratovať mohli, kúpily si tieto mníšky v hlavnom meste daaké nemovitosti, v ktorých sa ticho utiahly a teraz vyučujú tunajšiu mládež.

To je to veľké previnenie tých úbohých mníšiek, pre ktoré ich židovskí novinári v jejich plátkoch napadli. Židovské a spolu frei-

maurerské noviny: «*Pesti napló*» pisaly o tejto veci nasledovne:

Francúzske kongregácie v Budapešti.

«Kultúrny boj je už zakončený vo Francúzsku. Štát sa odtrhol od cirkvi. Cirkevné majetky privlastnil si štát. Vojsko vniklo do kostolov a spisalo inventáre; francúzske kongregácie ale ostaly bez vlasti. Opustily Francúzsko. Pustily sa do sveta, aby si hľadaly novú vlasť. — Velké krdle kongregácií pohly sa do Uhorska a ešte vždy trvá jejich záplava.

O tom je reč, že od dvoch rokov Budapešť je skutočná Mekka pre ženské kongregácie z Francúzska vyhnané. Kupujú tu veľké grunty a stavajú na nich. Zaujímavé je pri tom to, že jejich domy a grunty, z veľkej čiastky, nie pod jejich, lež pod cudzím, jednej-druhej grófsky menom vpísané sú do gruntovnej knihy.

O najskvostnejšej ustanovizni tak sa opovážia písať židovsko freimaurerské noviny. Ktoľvek si tie hnusné návaly prečíta, musí prísť k tomu presvedčeniu, že je už skutočne svrchovaný čas, aby každý veriaci katolík nahliadol, že podobné nestydaté nápady odraziť možno len rozširovaním a výdatnou podporou katolíckej tlače. Brániť treba naše ustanovizne katolíckei nielen proti židom a freimaurerom, lež aj proti židovským socialdemokratom.

Židovskí socialdemokrati proti mníškam.

«*Népszava*» hlavné noviny židovských socialdemokratov nasledovne napádajú naše cirkevné ustanovizne:

«Dávno už trvá osadľovanie sa v Uhorsku z Francúzska vyhnaných mníšiek a kňazov. — Panovanie koalície zavdáva k tomu skvostnej príležitosti, aby zaprisahané prostriedky ohlupovania a *svätého zdierania ľudu* novú domoveň dostaly v tejto biednej krajine. — Konečný cieľ *záplavy čuhášov* je zvlášte Budapešť a podporovateľmi tohoto sú v prvom rade tí, čo sa najhlasnejšie ohradzujú proti dosťahovaniu každého druhu. Tí čo majú osov z ohlupovania ľudu: magnáši a iní páni ohromné pozemky dávajú do daru dosťahujúcim sa «*cudzím živlom*» v tom meste, kde robotnícky ľud strašne trpí pod nedostatkom bydlísk. K ulaveniu biedy následkom nedostatku bydlísk neni peňazi, *čaty trúdov* ale dostávajú a zadovazujú si hrozne veľké pozemky.

Vo viacej novinách uverejnený bol výkaz o tom, ak veľké priestory prešly v hlavnom meste do majetku internacionálnych čierných. Jedna čiastka týchto priestorov stojí pod menom biogotných žien magnášskych. Asi stopäťdesiat tisíc štvorcových siah plochy majú už mníšky v majetku v hlavnom meste. Na viacerých už hotové stoja pohodlné paláce. Obyvatelia ich z čiastky už zaujali, z čiastky ich ešte len očakávajú. — Okolo veľkej noci očakávať možno nové rozmnoženie húfov tých pátričky mrviacich kobieliek.

Uhorsko je zdá sa eldorádom čuhy, odkedy panovníctvo nachodí sa v rukách «liberálnych» neodvislých. Celkové zklerizovanie krajiny doniesol syn freimaurera Ludvika Kossútha. Jestli volačo, to zaiste toto opravde označuje koalíciu, že krajinu týmto hladným kobilkám prepúšťa. «Poznáte ich po jejich ovoci» — a ovocie panovníctva koalície je toto ohromné zmáhanie sa čuhárstva».

Tu hľa, milí katolíci! takto opovážia sa písať o nás a o našich mníškach z Haliče a ktovie z kadiaľ dovandrovaní židovskí socialdemokratickí novinári.

O katolíckych mníškach zvlášte vyznať musí i ten najbezbožnejší človek, že po všetky časy veľmi veľké služby preukázaly ľudskému pokoleniu. Opatrovaním nemocných, vychovávaním sirôt, vyučovaním v dievčenských školách a na celom poli skutkov kresťanského milosrdenstva, ku blahu chudoby a sláve Božej zadovázily si tak veľkých zásluh, ktoré v ohromnej zaslepenosti len najnižšieho druhu podliak neuznáva.

Katolíckei mníšky zriekajú sa blaženosti pozemského života a rodinnej radosti, aby vychovávaly v bázni Božej opustené sirotky chudobných. Tam stoja pri smrteľnej posteli, bdia vo dne v noci v nemocniciach a ako praví anjelia zatvárajú oči k večnému spánku lúčiacim sa s týmto svetom nešťastníkom v tom okamžení, keď ich celý svet opúšťa.

Týmto anjelom kresťanskej lásky a obetivosti opovazujú sa. nevedúo z kadiaľ dovandrovaní novinári židovskí do kobieliek nadávať a neprajú im miesta k vykonávaniu najšlachetnejších skutkov milosrdenstva. Veď keď jedon druhý z tých židovsko socialdemokratických vodcov zvyklými výstupkami otravnej nemravnosti podkopal svoje zdravie a dostane sa do nemocnice

kto ho tam opatruje, ako tá milosrdná sestra mníška, ktorú on verejne tupil, hanil a znevažoval.

Presvedčení sme o tom, že nestydate napadnuté mníšky z lásky ku Pánu Ježišu odpustia tak freimaurerom, ako aj židovsko socialdemokratickým novinárom tie nehanebné návaly a urážky. Každému veriacemu katolíkovi ale zbúri sa krv nad toľkou odvážlivosťou a v čas nebezpečia povzbudí celé obecnstvo k obrane prenasledovaných nevinných.

Keď sa fréimaurerskí a sožidovčení socialdemokratickí novinári nad tým pohoršujú, že do krajiny príde niekoľko mníšiek, alebo mníchov, aby tu nemocných opatrovali, podporovali chudobných a v bázni Božej vychovávali mládež, prečo sa nad tým nepohoršujú, že do Uhorska rok po rok hrnú sa nepočtené húfy poľských a ruských židov, ktorí tu ľud zdieľajú, vyžierajú a len na haňbu a potupu sú celej krajine.

Teda sme to už tak ďaleko prišli, že v Uhorsku domy a grunty len židom slobodno kupovať? To vám páni freimaureri, židáci a socialdemokrati nikto neuverí!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Velkých úspechov dosiahla Jednota Katolíckeho Ľudu aj v predošlom týždni. Na veľa miestach, kde posiaľ naša Jednota z mnohých príčin, zvlášte pre veľké práce pospolitého ľudu, nebola ešte utvorená, rozvinuli jej zástavu s veľkým oduševnením. V mnohých obciach zase už dávnejšie utvorené skupeniny vydržovali shromaždenia, v ktorých sa radily o bežných otázkach. Bystrý život katolícky panuje teda u nás po všetkých stranách. Toto nech povzbudzuje tých ešte početných, ktorí vzdor vznešeným príkladom a neustalému napomínaniu nevládu sa prebudíť zo zkazonsného spánku nečinnosti.

Utvorujúce a iné veľké shromaždenia vydržované boli predošlého týždňa na nasledujúcich miestach:

Ťrmine (stolica Nyitra). Vo veľkom, 18. októbra vydržávanom shromaždení Jednoty držal zápalistú reč duchovný veľkotnpoľčianskej nemocnice, August Gra-

mantik. Pod hlbokým dôjmom tejto reči hneď na mieste dalo sa 58 veriacich za členov do Jednoty zapísať. — Za miestneho správcu vyvolili jednohlasne farára Justína Hainiss a za jeho zástupiteľa organistu učiteľa Štefana Balogh. V organizácii sa pokračuje.

Nyitra Novák (stolica Nyitra). Vo Veľkej Lehote, v obci to ku Nyitra Novák patriacej, vydržávané bolo utvorujúce shromaždenie 25. októbra. Ku tomuto zriekave peknému shromaždeniu prišli aj nasledujúci páni: Rudolf Majthényi veľkostatkár, Štefan Ludvigh kasnár, Ján Rektory hlavný maššínista pánstva, notáriusi Adolf Paczko a Hugo Ferenczy.

Po slávnostnej svätej omši zahájil shromaždenie peknou rečou pán dekan a farár veľkonovácky Vincenc Hayek. Po ňom — miesto tu všestranne vrele milovaného ablegáta, Bélu Rakovszkyho, ktorý pri delegáciach v hlavnom meste meškal — rečnil, po celej stolici ako opravdový priateľ ľudu pochvalne známy ablegát okresu prievidského Koloman Brestyenzsky. Výborný tento rečník ľudu s jeho prednáškou tak hlboko dojal a oduševnil prítomných, že sa hneď na mieste 150 horlivých katolíkov dalo za členov do Jednoty Katolíckeho Ľudu zapísať.

Za miestneho správcu v Nyitra Novákoch jednohlasne vyvolený je pán dekan a farár Vincenc Hayek. Jeho zastupiteľom je miestny učiteľ a organista Georg Czinczik. — Za vodcov skupenín vyvolení sú: Jakub Hagara, Ján Petriszka, Štefan Orsula, Georg Kmety, Michal Orsula, Michal Matis a Michal Mikus.

Vo Veľkej Lehote vyvolený je za miestneho správcu Štefan Hermann, kaplán novácky a za jeho zástupiteľa miestny učiteľ Ján Schlachta. Vodcovia skupenín sú Ján Barcin, Ján Gasparovits a Martin Hurtis. V zápisoch sa pokračuje.

Verebély (stolica Bars). Snahou a zvláštnou zásluhou miestneho kaplána Kolomana Cservenka, vydržávané bolo 25. októbra veľké ľudové shromaždenie v prítomnosti asi 1000 veriacich. Vo veľkom počte dostavil sa ľud aj z okolia. Vynikali zvlášte veriaci obce Aha, ktorí s jejich hudbou prišli ku shromaždeniu. — Intelligencia bola zároveň v značnom počte zastúpená. Prítomní boli medzi inými: krajinský vyslanec Julius Jánoky-Madocsányi a krajinský vyslanec okresu Alexander Karácsonyi, dekan a farári Izidor Lulicssek a Karol Vince, farári Valér Bachratý a Ján Jezsó, kapláni Koloman Cservenka a Georg Kégly. Z miestnej svetskej intelligencie boli prítomní: hlavný slúžny Vincent Nedeczky, okresný lekár dr. Koloman Oravec, notár Štefan Svarbe, poštár Jozef Pécsy, učiteľia Alexander Kovács, Alois Martinkovics, Ludvik Schronka a viacerí iní. — Po odspievaní krajinskej hymny, notár Štefan Svarbe, ako predseda katolíckeho kruhu, peknou rečou privítal prítomných a na jeho návrh za predsedu shromaždenia vyvolený bol jednohlasne dekan a farár Izidor Lulicssek, ktorý ihneď zahájil shromaždenie zápalistými slovami, po čom ako prvý rečník vystúpil krajinský vyslanec okresu, Alexander Karácsonyi a svojou

prednáškou hlboký dôjem učinil tak na intelligenciu, ako aj na pospolitý ľud. Na to rečnil o Jednote Katolíckeho Ľudu s veľkým úspechom krajinský vyslanec Julius Jánoky-Madocsányi. Farár z Melleku, Ján Jezsó vysvetľoval katolícku Jednotu v slovenskej reči, ktorou hlboko dojal zvlášte pospolitý ľud. — Dekan a farár z Hindu, Karol Vince držal prednášku o katolicizme a o láske ku vlasti. Konečne notár Štefan Svarbe povzbudzoval ľud, aby sa nezpúšťal Boha a pridržal sa náboženstva po čom dekan a farár Lulicsek — keď utvorenie Jednoty Kat. Ľudu jednohlasne vyslovené bolo — poďakoval sa prítomným za súčasťenie sa pri tomto verejnom osvedčení katolíckeho presvedčenia, zakľúčil shromaždenie.

Ény (stolica Bars). Členovia už prvej utvorenej Jednoty Katolíckeho Ľudu shromáždili sa 25. októbra vo veľkom počte ku verejnej porade, v ktorej pojednávali o rozličných, katolíkov z blízka týkajúcich sa predmetoch.

Nagyülés (stolica Bars). Utvorujúce shromaždenie 25. októbra. Za členov Jednoty Katolíckeho Ľudu sa dalo zapísať 47 veriacich. Za miestneho správcu vyvolený je farár Štefan Margarín.

Zsarnóc (stolica Bars). V nedeľu 25. októbra utvorenie katolíckej Jednoty s 39. členami, v organizácii sa pokračuje.

Revistye (stolica Bars). K utvorujúcemu shromaždeniu dostavili sa veriaci vo veľkom počte. — Jednota Katolíckeho Ľudu bola jednohlasne utvorená s veľa členami.

Nagykálna (stolica Bars). Pod predsedníctvom dekana a farára Franca Epölyi utvorenie Jednoty ku ktorej prihlásilo sa mnoho členov.

Alsópél (stolica Bars). V utvorujúcom shromaždení 25. októbra vydržiavanom rečnili farár Anton Csémy a učiteľ Gabriel Vibor. Katolícka Jednota bola jednohlasne utvorená.

Alsóvárad (stolica Bars). Shromaždenie Jednoty Katolíckeho Ľudu pod predsedníctvom farára Antona Csémy. — Členovia Jednoty vo veľkom počte prítomní, protestovali s dôrazom proti urážkam, akým najnovšie vystavení sú katolíci zo stránky inovercov a radili sa o prosriedkoch cieľom úspešného rozširovania katolíckej tlače.

Tőre (stolica Bars). Utvorujúce shromaždenie zahájil farár Jozef Kacsó. S veľkým oduševnením utvorená bola Jednota Katolíckeho Ľudu a početní členovia uzavreli, že napozatým len v katolíckom duchu písané noviny budú čítať.

Zsemlér (stolica Bars). Do utvorenej Katolíckej Jednoty dali sa 44 veriaci za členov zapísať.

Körmöczbánya (stolica Bars). V porade 25. okt. vydržiavanej, vyslovené bolo utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu. V meste a okolí panuje čulá zaujatost za Katolícku Jednotu.

Kékellő (stolica Bars). Dekan a farár Ladislav Jozif predniesol v utvorujúcom shromaždení v zápalistej

reči potrebnost katolíckej organizácie, po čom Jednota utvorená bola jednohlasne.

Nagybirócz (stolica Trencsén). Horliví veriaci obcí Tornayos-Czobolfalva a Szelec 25. októbra po svätej omši vydržiavali veľké ľudové shromaždenie, cieľom utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu a zamedzenia náboženstvu a vlasti nebezpečných pohybov, aké od jedného času badať aj po týchto stranách. — Vzletnými rečami hlboký dôjem učinili na početné obecenstvo: Andor Sujánszky Bucsek farár z Tornyosa, Desider Brestyenzsky farár selecký a Ján Simoncsics farár z Czobolyfalva.

Pod dôjmom týchto rečí jednohlasne utvorili Jednotu Katolíckeho Ľudu a za vodočov skupenín vyvolili rychtárov obcí a kurátorovškolských stolíc. Pamätne ľudové shromaždenie zakľúčili s odspievaním papežskej hymny.

Dóczifürész (stolica Bars). Členovia Jednoty Katolíckeho Ľudu shromáždili sa 25. októbra vo veľkom počte v äarskej škole, kde miestny správca Jednoty, farár Jozef Cselár oduševnenými slovami poznové vysvetľoval vznešené ciele Jednoty Katolíckeho Ľudu. — Horliví Jednotári jednohlasne a jednomyselne pozdravili zo shromaždenia predsedu Katolíckej Jednoty, Štefana Rakovszkyho.

Pálosnagymező (stolica Bars). Jednota Katolíckeho Ľudu utvorená bola s veľkým oduševnením 25. októbra pod predsedníctvom horlivého farára Franca Schiffendecker, ktorý ku shromaždeniu veľmi peknú a poučnú reč držal o Katolíckej Jednote. Všetkým ku srdcu rečnil tiež aj učiteľ Alois Margitay. Za miestneho správcu vyvolený je jednohlasne Franc Schiffendecker a za jeho zastupiteľa učiteľ Alois Margitay.

Veľké shromaždenie vydržiavané boli ešte na nasledujúcich miestach: **Beregszász**, **Dunabogdány**, **Temesvár**, **Kiskundorozsma**, **Cserhátszentiván** (stolica Nógrád), **Gyórszentmárton**, **Algyő** (stolica Csongrád), **Beléd** (stolica Sopron), **Möcsény** (stolica Tolna), **Ujtelep** (stolica Vas).

Tieto shromaždenia dôkladne označujú oduševnenie verných katolíkov za Jednotu Katolíckeho Ľudu. Hor sa horliví katolíci za týmito vznešenými príkladmi! Nepriateli nášeho náboženstva nech vidia našu silu. Keď sa ku obrane našej viery postavíme pod zástavu Jednoty, Boh požehná naše dielo a nepremôžu nás ani brány pekelné!

Tyranstvo našej spoločnosti.

Napísal: **Kysúčan**.

(Pokračovanie.)

II.

Tu vyskytne sa tá otázka, že či v oči hroznej moci zlej tlače je aj možné myslieť na tomto istom priestore na odpor, zápas, víťaz-

stvo? Či je hodné k vôli takémuto nedostížiteľne zdanlivému víťazstvu obetovať peniaze, ustávanie, duševný kapitál, život?

Hovorí sa: «Postavme proti zlým novinám dobré noviny, ktoré budú šľahať blúd chladnokrvne; odhalia protimluvy hrdinov dňa, verejnú mienku nepodvratným predstavením pravdy usilujú sa priviesť do náležitého smeru; obecnstvo síce budú mať aj tie, ale pomerne veľmi malé a z väčša z takých bude pozostávať, ktorí so smerom dobrých novín už aj vopred nesúhlasia. Toto obecnstvo, keď dobré aj nanútené číta, neomýlnu auktoritu predsa len zlé noviny budú mať pred ním a jejich prekrúcanie, upodozrievanie na každý pád väčšiu vieru nalezne u nich, ako spravodlivosť, napravovanie, poučovanie dobrých novín. Súd človeka vždy sa chýly na tú stranu, na ktorej sú jeho túžby».

Od toho náhľadu odchýlne poznamenám, že novinárstvo dobrého smeru má dvojaké povolanie; jedno je dobré chrániť a zlé medzi zábradlie vtisnúť; druhé je zlých — nakoľko je to možné — ku dobrému vábiť, hriechy, zlo-myseľnosť plieniť. Jestli dobrého smeru novinárstvo napochytre nemôže prísť ku druhému cieľu, môže obsiahnuť aspoň prvý. To je už samo v sebe neoceniteľný zdar. Vyučujúci novinársky naukobeh ináč aj nepozostáva z desať mesiacov, ako školský. Ten trvá cez celý život jedného pokolenia. Ďalej tá čiastka obecnstva, ktorá dnes ešte predbežne je usrozumená so smerom dobrých novín, keď jej nedáme do ruky dobré noviny, prijme zlé a zajtrá už nebude usrozumená s predošlým dobrým smerom; po zajtrajšku ale zaujme protivné stanovisko.

«Napravme obecnstvo a napravia sa noviny; napravme školy a napravia sa spisovatelia!»

Jednu čiastku tohoto neni možné nenahliadnuť, ale aj druhú musíme povzniesť a napraviť. Lež či so zlými novinami v ruke napravíme obecnstvo? Najprv mu odoberme zlé noviny a dajme mu dobré, potom sa bude môcť napraviť. A škola? Dieťa príde tam s nezakazenou dušou a aj z nepočetných nižších škôl vynde s takouto. Ale čím ho učiní život a spoločnosť? Očistíme najprv nákazlivé povetrie spoločnosti a života rodinného a aspoň nám zostane zdravé ovocie dobrých škôl; zlé školy sa ale napravia v rukách dobrých učiteľov. Len takto môže vycho-

vávať škola nový, nezakazený podrast pre spoločnosť. Napravenie obecnstva a mládeže musí sa započat v kostole a v škole, ale je potrebné aj v živote ho cvičiť a v tom pokračovať.

Započať bez pokračovania a vyučovať bez cvičenia je zmarená práca. Obecnstvo trávi v kostole každý týždeň najvyšš pol hodinu (o, bárs by aj viac!); čítaniu novín aj pospolitý človek venuje celý deň (o, bárs by ani tolko nie!); vzdelaný človek ale práve s nimi líha, s nimi stáva; chodenie do kostola je u neho zriedkavosťou. Škola — je pravda — trvá denne 5—6 hodín, ale dieťa sa učí len z prinútenosti, na jeho vychovávanie uleze sa ešte menej času a keby sa ulezlo aj mnoho, doma zo zásad zlých novín žijúci, ináč vážení rodičia, príbuzní, hostia, tak ztrhajú z neho vo škole naň sa prilepený náboženskomravný kvetový peľ, jako z hlavy vtáka umele prilepenú červenú čiapočku jeho súdruhovia. Mýli sa, kto myslí, že pôvodný prameň všeobecnej zkazenosti je škola. Sem len prišla ona cestou literatury, skrze ňu otrávených učiteľov spoločnosti a odtedy vedie taký zástoj, ako pobočné krátery sopky popri hlavnom krátere.

Nie raz som mal príležitosť nadobudnúť si tú zkušenosť, že z náboženskej preparandie vystúpivší učitelia o krátky čas odhodili každý znak mravovedy. Odkúď toto? Zo spoločnosti. Odkúď prišli do spoločnosti? Cestou tlače. Jedine, alebo hlavne od školy máme očakávať zdar, jednak s beznádejnosťou, lebo nezakazený, útlý podrast v pokazenom vzduchu rodiny a spoločnosti nemôže prísť ku sile. Od hora, to jest pri odrastlých započala sa zkazenosť; tam treba započat aj napravovanie; ináč ku najlepšej škole viazané naše nádeje, ako povčuľ, tak aj na potom nás oklamú. — Tolko však je isté, že ťažko je prísť ku víťazstvu proti ľudskej zlej náchylnosti, ale práve z tejto príčiny, ako je zkazenosť všeobecná, tak nech bude aj boj oproti nej všeobecný. A kde je zkazenosť najzlostnejšia a najmocnejšia, tam nech bude aj boj oproti nej najsilnejší a najdokonalejší.

V tomto boji ani to nenie posledné, že s našimi snahami Božia milosť a s touto zase zdar nádeje je spojený, ako to zkusuje vzdelaný svet dosť zrejme v histórii pruských katolíkov.

(Dokončenie nasleduje.)

Velké vítězstvo křesťanských socialistů vo Viedni.

Velké úspěchy, aké křesťanskí socialisti dňa 26. oktobra dosiahli vo Viedni a v Dolnom Rakúsku pri voľbe do provincialného snemu, prekvapily celý svet. Vzdor hmotným obeťam židovského kapitalizmu, neslýchaným agitáciám židovskej tlače a vzteklému terrorismu červených socialdemokratov, křesťanskí socialisti zvíťazili na celej čiare. — Liberálni vyslanci prepadli do posledného a křesťanskí socialisti zvíťazili ešte aj v Leopoldštade, kde samí židia bývajú. — V jednotlivých okresoch utratili červení socialdemokrati 3000—4000 hlasov. Oproti šesť socialdemokratickým vyslancom obsiahli křesťanskí socialisti 52 mandátov. — Liberálne židovské noviny nemôžu sa utíšiť nad touto porážkou; židovské noviny iných krajín, ako aj Uhorska, celkom mlčia o tomto veľkom víťazstve křesťanských socialistov. Židovskí kapitalisti ale trhajú si vlasy od jedu, že na tieto voľby vyhodili ohromné summy, bez vsetkého osohu. Mešťanstvo sa od liberálov celkom odvrátilo. Robotníctvo nahliada, že sa celkom zklamalo v socialdemokracii. Obyvateľstvo Viedne a Dolného Rakúska považuje celý liberalizmus ako trápny, ťažký sen, z ktorého sa konečne prebudilo dňa 26. oktobra.

V samej Viedni bolo spolu 355 tisíc voličov. Z týchto odhlasovalo 318 tisíc. Na kandidátov křesťanských socialistov hlasovalo 169 tisíc, 107 tisíc hlasov dostali socialdemokrati a 20 tisíc liberáli. Od posledných volieb do ríšskej rady získali křesťanskí socialisti 57 tisíc hlasov, červení socialdemokrati ale len 7 tisíc hlasov.

Liberalizmus a červení socialdemokrati celkom sú odbavení, jako vo Viedni, tak aj v Dolnom Rakúsku. Triesve obecnstvo nahľadlo, že v tomto rozhodnom okamžení treba mu voliť medzi revolúciou a riadnymi pomerami spoločenskými. Lud sa vôbec odhodlal za křesťanský socializmus a stal sa skrze to nasledovania hodným príkladom křesťanským politikom a obyvateľstvu každej krajiny, aj nášeho Uhorska.

Čo zabezpečilo veľké víťazstvo křesťanským socialistom zvlášte vo Viedni? Tá okolnosť, že jejich vodcovia zostúpili k ludu. Gessmann behom štvrt roka rečnil v 420 ľudových shroma-

ždeniach, vzdor tomu, že je aktívny minister. Predseda snemovne, Weisskirchner vydržoval ľudové shromaždenia každý večer. Knieža Lichtenstein a robotník Kunschak jednotajne spolu chodili po ľudových shromaždeniach a vystavili sa nejedným insultom. Literárny Pius-spokok bojoval tlačou za dobrú vec křesťanskú. Křesťanské sedliacke spolky a členovia odborných organizácií křesťanského robotníctva za víťazstvo svojich zásad nešetřili žiadnych obeť.

Učiť sa nám treba z príkladu viedeňských křesťanských socialistov, aby pri zavdanej príležitosti nad židmi, liberálmi, socialdemokratmi a jejich spojencami křesťanský socializmus aj u nás zvíťazil!

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada křesťanskej ľudovej strany.

Křesťanská ľudová strana snemová vo štvrtok, dňa 29-ho oktobra popoludní o 3. hodine vydržovala poradu vo vlastnom kruhu. Na porade súčasťnili sa členovia politickej ľudovej strany snemovej skoro v úplnom počte a prítomný bol aj minister vnútra, gróf Julius *Andrássy* a štátny sekretár gróf Ján *Hadik*. Minister vnútra predniesol v porade základné zásady volebnej reformy, po čom sa vyvinul živý rozhovor, Minister vnútra opustil kruh křesťanskej ľudovej strany o 6. hodine večer.

Koncom porady uzavrela křesťanská ľudová strana jednohlasne, že predsedu ľudovej strany trenčianskej stolice, dekana a farára obce Dombelvé Pavla *Gyurcsanszkyho* z príležitosti jeho vymenovania za praepošta, pozdraví zvláštým prípisom. Na porade prítomný bol aj staručký vodca katolíkov Uhorska, hlavný továrnik gróf Ferdinand *Zichy*.

Červení socialdemokrati v rozpakoch.

Vo veľkom kongresse cez veľkonočné sviatky vydržovanom, uzavreli socialdemokrati, že jestli minister vnútra, gróf Julius *Andrássy* prerazí s jeho volebnou reformou, oni vtedy svolajú krajinské shromaždenie socialdemokratov a vypovedia všeobecný politický štrájk. Pred niekoľko dňami dozvedeli sa akousi bočnou cestou

že by gróf Andrassy obdržal bol od kráľa predbežnú sankciu volebnej reformy. — Uzavreli na to vypovedať všeobecný politický štrájk. Takéto uzavretie je ale ľahšie vyniesť, ako previesť. Následkom jednotajných štrájkov a teroristických výstupkov, do akých židovskí vodcovia hnali posiaľ robotníctvo, práve v najkritičnejšej dobe hŕfnu ich opúšťajú do teraz verní členovia. Buchinger a Jakub Weltner všemožne sa usilovali v odborných organizáciách v hlavnom meste a po vidieku terrorismom nútiť robotníctvo ku všeobecnému štrájk. Robotníctvo ale — zdá sa — ďalej vidí od nosa, ako židovskí vodcovia červenej socialdemokracie a o všeobecnom štrájk ani slyšať nechce. Náčelníctvo socialdemokratov nachodí sa následkom toho v najväčších rozpakoch. — Nevedia, čo robiť. Konečne uzavreli, že jestli krajinský snem Andrassyho volebnú reformu prijme, vtedy socialdemokratická strana, nech neberie účasť vo voľbách a nech začne: **ruskú revolucionárnu taktiku**. Ako sa ruská revolucionárna taktika zakončila, to vieme. Jestli Manó Buchinger, Jakub Weltner a Garami svoje drahocenné životy vystavia čcejú následkom takej ruskej taktiky, to je jejich vec. Kresťanské robotníctvo ale nech sa už ráz celkom odvráti od nesvedomitých ľudí, ktorí si ani jeho životy nešetria.

Regulovanie Váhu.

Cieľom regulovania Váhu nachodí sa v krajinskom rozpočte na rok 1909. položka dvoch millionov osemstotisíc korún. Regulovanie Váhu v čiastke medzi Žilinou a Seredom pozostávať má zvlášte z regulovania koryta rieky, pri čom ale dohotovíť sa majú započaté ochranné diela brehov a dľa potreby postaviť sa majú aj nové. Práče začnú v Trenčianskej stolici, zaiste rázom dolu od Púchova a Trenčína. Zainteresovaní dľa okolností najviacej až jednou tretinou prispejú ku trovám regulovania. Patričný výbor stolice trenčianskej zaoberal sa nevávno s touto záležitosťou a keď doterajšie, na túto vec pofažné pokračovanie vlády s radosťou vzal v známosť, predsa prinútený bol ta sa vysloviť, že ku prevedeniu tak veľkého a vážneho diela, präliminovanú summu drží za celkom nedostatočnú. — Ponevác aj veľké ciele nedajú sa previesť maličernými prostriedkami, uzavrel patričný výbor, požiadať stoličnú právomocnosť, aby zainteresovaní, ohľadom na veľkú chudobu toho kraju, od trov regulovania celkom boli oslobodení a aby vláda požiadala sa o väčšiu štátnu pomoc.

Naplašení národnarski vodcovia.

Prevelkých úspechov katolíckej Jednoty ako veľmi sa istí ľudia ľakajú, to z toho vidaf, že tak v «Slovenskom Týždenníku», ako aj v «Ľudových Novinách» vyplazujú jazyk na ten nenávidený «nípcečik».

V «Slovenskom Týždenníku» akýsi katolícky bohoslovec udeľuje lekcii zaslúženým dekanom a farárom trenčianskej stolice. Je to driečny katolícky bohoslovec, čo theologiu študuje u Hodžu.

V «Ľudových Novinách» zase akýsi «katolík» z

poza húšťa hádže blatom do krajinského vyslanca Gyurissa, do povážskeho kaplána Alexandra Rusz a do Augustína Gramantik. Prečo ale brizga na nich ten nadurenc z pozahúšťa? Nuž preto, že rečnili na shromaždení Jednoty Katolíckeho Ľudu v Povážskej-Bystrici. Miesto argumentov cigáni, ako by bol zo Surányiho bandy. Nuž pane Zpozahúšťa, ste vy katolík? Jestli áno, to ste horší, ako ten Schlesinger. Jestli ste ale neni katolík, čo sa miešate do záležitostí katolíckych?

Z delegácií.

Uhorské a Rakúske delegácie už zakončily pojednávania spoločného rozpočtu. V uhorských delegáciách zvlášte vynikali rečiami pápežský praelát Ján Molnár, Béla Rakovszky a Franc Buzáth. Je to znakom toho, že vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, všade kde treba, vedia zastávať záujmy krajiny a ľudu.

Z CUDZOZEMSKA.

Internacionálna konferencia vystane. *Izvolsky*, ruský minister zahraničia na vedomie dal predsedovi dumy (ruského snemu), že Rusko je proti annexii Bosny a Hercegoviny. — Následkom toho internacionálnu konferenciu nebudú vydržiavať.

Peter, srbský kráľ zriekne sa trónu. *Georg*, dedič srbskej koruny zvlášte z tej príčiny cestoval do Petrohradu, aby na vedomie dal cárovi, že otač jeho, srbský kráľ Peter, trónu zrieknuť sa zamýšľa. — Cár údajne privolil k tomu, napomenul ale dediča trónu, aby sa Srbsko každého odvážlivého kroku chránilo.

BESEDNICA.

Pútnická cesta do Ríma.

I.

Hornouhorské porekadlo hovorí: «Za živa v Bystrici a po smrti v nebi», iné príslovie: «Neapol videt a potom umret», a zase: «Za živa aspoň raz v Ríme byť». Lež nie je dostatočné len v Ríme byť a pápeža nevidet. Preto keď sa oznámilo v novinách, že katolíci Uhorska chcú púť zaradiť do Ríma, i ja som sa prihlásil. Pre moje ovečky som si dočasného pastiera našiel, do mojej kapsy som si nakládol, čo mi potrebné bolo na cestu, prevesil som ju cez plecía a išiel som v ďalekú cestu.

Áno, do Ríma ísť bola moja túžba, videt tie sväté miesta krvou svätých mučedníkov posvätené, pomodlit sa u hrobu sv. apoštolov Petra a Pavla, videt námestníka Kristovho a nástupeu svätého Petra apoštola, svä-

tého Otca, pápeža Piusa X. a jemu blahoželať, keď slávi 50-ročné kňazské jubiléum.

Pýtaš sa, jak ďaleko je Rím od nás? Cesta činí asi 200 míľ, peši by to učinilo asi 50 dní. Po železnici a na lodi ale len 50 hodín. Asi do Budapešti 13, odtiaľ do Fiume 13, po mori do Ankony 12 a z Ankony do Ríma 12 hodín.

Koľko stojí asi tá cesta? Nuž nie moc. Na tretej triede asi 120, na druhej okolo 200 korún; pravda, kto z Ríma nejaké cenné dary chce doniesť, k tomu treba trocha viac groša.

Dňa 6. októbra sišli sme sa na východnom železničnom nádraží v Budapešti. O tretej hodine popoludní pohnul sa osobitný vlak do Fiume. Však ale ponevác bol tento vlak preplnený, asi 60. sme dostali karty ku riadnemu rýchliku, ktorý sa pohnul s nami o hodinu neskoršie. — Prešli sme cez Dunaj, po rovine nás viedla cesta, pravda mnoho sme nezkúsili, lebo nastala noc, sme zadriemali. Voľakde pri Záhrahe sme prebehli pútnický vlak a ráno, keď sa briezďilo, videli sme širokú, rozsiahlu plochu, na ktorú povedali, že je to more. Rozvidnelo sa, keď sme do Fiume došli, kde nás už raňajky čakaly. Pútnický vlak prišiel o dve hodiny neskoršie.

Moja túžba — už neviem prečo — bola vždy tá, moc židov a moc vody vidieť. Videl som mnoho židov na burze vo Viedni a zas mnoho vody pri Hamburgu na rieke Elbe. S tým ale som ešte nebol spokojný. — Už viac židov som videl v Krakove, kde v jednej čiastke mesta pohromade bývajú a tu zas pri brehu som videl mnoho vody; žiadal som si jej ale ešte vždy viacej vidieť.

Na morskom nábreví vo Fiume videl som síce málo židov, ale tým viacej lodí; jedné prichádzaly, druhé odchádzaly a pritom vypískovali.

Naraz sa ozval hlas: Prvá trieda na «Villám», druhá a tretia na «Daniel». Nuž keď Daniel, poďme na ňu. Loď stála pri brehu, preložili mŕstok a my sme po jednom vchádzali na loď a pritom nám cedulky odberali. Vstúpilo nás tu 443 osôb. Na to odpratali mŕstok, odviazali liňu, mašina začala pracovať, veľký dym sa z komína valí, loď sa hýbe a pomáľy sa od brehu oddiaľuje. Cesta sa započala. Pomáľy sa Fiume tratilo, išli sme medzi dvomi pustými ostrovami a o hodinu neskoršie, bola moja túžba vyplnená. Vokolo do okola nebolo nič vidno, ako vodu a vodu. Teraz som už videl moc vody! U nás to nebo sa na vysoké vrchy opiera, tuná ale opiera sa na more. Voda je v ustavičnom pohybe, sme ju okúsili, je veru preslaná; loď tak sa zdá, ako by išla v doline. Voda zdá sa byť zelenej, inde popoľavej barvy a v tú stranu, kde slniečko svieti, jako by bola striebro, tak sa ligoce. — Loď sa ustavične pohybuje, kolíše sa; niekedy i väčšmi, tak že taniere zo stola dolu sa šmíkajú.

«Villám» sa pohnul o hodinu skorej, lež nás «Daniel» ho prebehnuť. Nie snáď preto, ako by sme my, 443. pútnici boli k tomu dopomohli, lež preto, lebo

naša loď mala parný stroj na 1050 koňských síľ, kdežto «Villám» len 850. Keď sme dobehávali k «Villámu», poznať bolo jeho cestu, akoby brázdu bol robil po mori, z ďaleka bolo poznať jeho cestu. Dlho trvalo, kým sme ho dohonili, potom sme kývali šatkami, tým na druhej lodi.

Naší pútnici sa podelili. Vybrali si spevníky a nábožne spievali, v stred lodi bolo asi 60 Nemcov, v predku boli Slováci asi 180. a v zadnom konci zas Maďari. Týchto probovali viac piesní, ktoré mali v Ríme spievať. — Prišiel obed. Na lodi, ačpráve bola v pohybe, pokojne sme jedli. Už sme sa trochu i taliansky podučili: «Kameriere, vino rosso» — «Kellner, červené víno».

Lež ako sa obracalo ku tretej hodine popoludní, vidieť bolo mnoho žien, ba i niekoľko chlapov polihovať, bláduť, zatým dávať. Áno, dostali morskú nemoc; veru jedlo z obedu išlo do mora. Chlapy si už doma zaoopatrilí lieky; boly to hodné krpký, ktoré z kapsí povyfahovali a pili. Ktorí sa ale nezaopatrilí, tých bolo počť volať: «Kameriere, vino rosso».

Po pri lodi videli sme veľké ryby asi na štyri metre dlhé, ktoré sa po nad vodu vyhadzovaly a zas do mora zanorily. Po nad vodu zase preletovaly morskí vtáci.

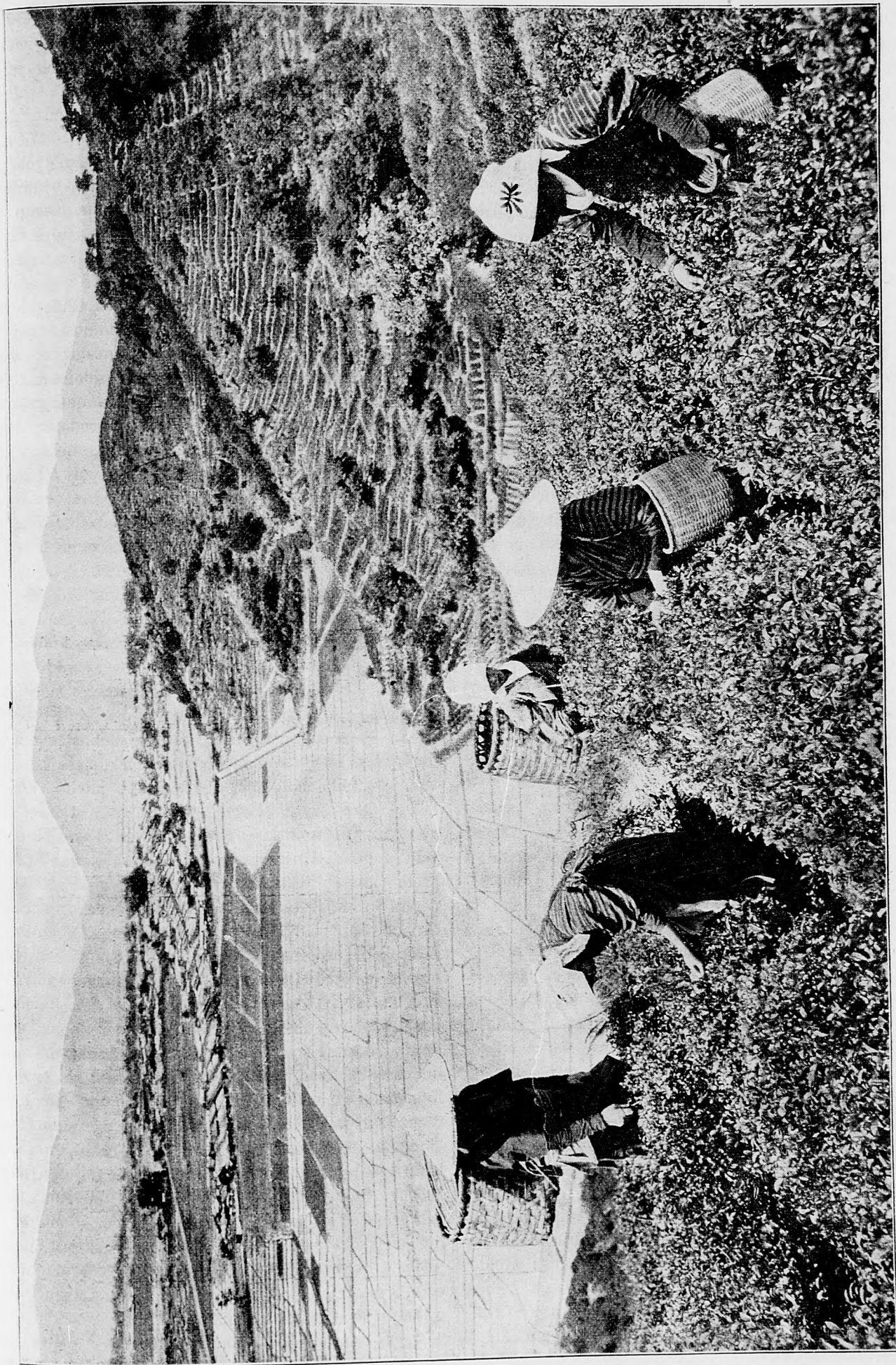
Slniečko začalo zapádať, chladný vetrík povieval. Vyzeralo to slnce, ako veľký lopár a červené. V tej barve boly aj oblaky okolo neho. Konečne, ako sa už slnce za vrchy skryje, tu sa zanorilo do mora. I červená barva oblakov sa ztratila a nastala noc.

Lež z ďaleka už bolo vidno vrchy, videli sme už i svetlo; malé člnky plavily po mori. Boli sme pri Ankone. Mesto je v bok vrchu postavené, je ono sídlo biskupa a veľké kupecké mesto. medzi 30 tisíc obyvateľmi je 5000 židov.

Opravdu sme ešte neboli v Ankone, lež len pri brehu. Na breh nás nechceli pustiť pre cholera. Prišiel talian lekár na loď, pozeral nás rad radom po jednom a pritom čítal, ale keď nás poprezeral, že sa mal pomýliť a opäť nás čítali. Túto komediu s nami činili cez tri hodiny, až sme sa na suchú zem dostali. Že sme talianovi dobre nemysleli, to sa samo-sebou dá porozumeť.

Osobitný vlak tam pri brehu už tri hodiny čakal na nás. Vysadli sme si naň a zaviezol nás na stanicu, kde nás večera čakala. Batožinu nám taliani neprezerali. — O 11. hodine vo stredu večer sme vysadli na taliansky vlak a viezli sme sa ďalej ku večnému mestu Rímu.

Keď sa rozvidnievalo, pozerali sme, kde sme sa dostali. Viezli sme sa medzi vysokými vrchami, na jejich vrcholoch videli sme domy, ani zámky. Boly to dediny. O, biedny Iudia, či tam máte vody pre vás a váš statok? Úroda z rŕľ už bola zobratá, na medziach boly v radoch sadené stromy olivové a gaštanové. — Vlak išiel, ako jasná strela medzi priekopami, vrchami, po pri starých kaštieloch, po pri mestách Falconiere,

Ōberačky tey v Japonsku.

Foligno, Orte; vo vrchách bola skala barvistá, zelená, červená, je to mramor. Prišli sme ku rieke Tiber, do ktorej vteká Nera. Konečne sme zbadali, že sa čísla vartoviek umenšujú, tak 45, 38, 29. — Keď sme prišli 15-mu číslu, vedeli sme, že ešte 14 vartoviek a sme v Ríme. Oblokami sme už videli vypínať sa chrám sv. Petra s jeho kupolou. Až konečne rušeň asi 20 rázy zdľhave zapískal a boli sme v Ríme. Pri stanici na nás už fiakre čakaly, po štyria sme si do každého fiakra sadli a dlho sme išli cez ulice mesta až sme na svoje kvartiele sa dostali. Tretia trieda išla do hospody sv. Marty, druhá do Albergo (hotel) Bavaria a prvá do hotela Inghilterra, tam nám izby vyznačili, kde prach z tvár zmyjú, išli sme na občerstvujúce raňajky. Bolo to vo štvrtok, dňa 8-ho októbra o hodine 10-ej predpoludním.

(Dokončenie nasleduje.)

K našemu vyobrazeniu.

Čaj, totižto teu a kávu bezmála každý človek zná už aj u nás. To ale málo ľudí vie, že obe tieto rastliny z ďalekého Východu pochádzajú. Tea rastie v Číne a Japonsku, ako nízke kríčky, kde lístky jej obierajú, sušia a potom predávajú. Naš obraz predstavuje nám sbieranie lístkov teových.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo náš kráľ dňa 31. októbra o 12. hodine 30 min. popoludní s celým sprievodom odcestoval do Schönbrunna. Úplné dva mesiace sídlil jeho veličenstvo v Budapešti a ako sa pri odchode na nádraží vyslovil, cez celý čas veľmi dobre sa cítil.

Ludvik Rajner, vysvätený biskup a generálny vikár ostrihomský navrátil sa domov z Ríma.

— *Evanjelium sv. Marka.* Z Carigradu oznamujú, že v Patmose našli rukopis evanjelia sv. Marka o ktorom si posiaľ mysleli, že zahynul.

Chýry z biskupstva košického. Odkedy osvietený pán biskup, dr. August *Fischer-Colbrie* zaujal prestol košického biskupstva, na tom si dá zvlášte záležať, aby svoje biskupstvo ozdobil čím väčším počtom vo vedomostach vynikajúceho duchovenstva. Z tejto príčiny viacerých vlohami nadaných mladíkov posielal na univerzitu v Budapešti, vo Viedni, v Innsbrucku a na svetočýrny ústav učebný v Ríme. V každom z týchto ústavov študujú z košického biskupstva dvaja bohoslovci. Osvietený pán biskup vynakladá na to zo svojho 5000 korún a semeníšte prispieva ku tomu 3000 korunami. — Osvietený pán biskup 28., 29. a 30 ho

októbra vysvätil za kňaza bohoslovca Daniela Egryho. — Dňa 29-ho októbra bola dvoročná pamiatka pochovania kniežata Franca Rákóczi II. v krypte sídelného chrámu košického. Z tejto príležitosti odbavovalo sa veľké rekvie, na ktoré mešťanosta košický, Edmund Éder povolal popredné obecenstvo mestské a stoličné. Ku prednášaniam cirkevného spevu farský úrad povolal tých pánov a tie panie, ktoré pred dvoma rokmi účinkovali pri pohrabe. Rekvie držal sám osvietený pán biskup s veľkou assistenciou. — Dňa 27-ho októbra vstúpil do stavu manželského husársky poručík honvédov Ladislav Szaploneczay so slečnou Martou Péchy, dcérou kráľovského radcu a košického finančného direktora Ondreja Péchy. Ku sobášu prišli početní členovia rodiny a popredné obecenstvo z kruhov vojanských, mestských a stoličných. Mladozenníčov sobášil v sídelnom chráme sám osvietený pán biskup a držal po sobáši krásnu reč o povinnostach manželov. — Istý dobrodinec, ktorý si žiada v tajnosti ostávať, skrze kňaza profesora praemoštratského, Ervina Kassai 113 korún 32 halierov daroval na chlieb chudobných svätého Ántona Páduanského.

Chýry zo Šariša. Prešov. Pamiatka dušičiek všetkých verných zomrelých odbavovala sa zvyčajným spôsobom. Hroby v cmieroch boli ozdobené a osvetlené. V hlavnom kostole odbavoval dňa 2. novembra veľké rekvie s assistenciou praepošt-farár Adalbert Zábovovszk. — Dr. Julius Tergina, kráľovský radca a školdozorca, vyznačený je kruzom ministra výučby, grófa Ádalberta Apponyiho, povýšením jeho platu na VI. triedu. — Alexander Spetz, košický bohoslovec a rodák prešovský, kruzom osvieteného pána biskupa ku pokračovaniu v štúdiách bohoslovca, poslaný je do Ríma, kam 24. októbra skutočne aj odcestoval. — Od 14—18. novembra vydržiava sa v Prešove výstava rozličného tovaru a dorobu priemyselného s odpredajom vystavených predmetov. Protektorát tejto výstavy prijal minister obchodu Franc Kossuth. — Medzi hospodárov šarišských, ako odmenu za dôchovu pekných koní 21. októbra rozdelili 180 korún. — *Németjakabvágás.* Asi 25—30 tunajších detí chodilo doteraz do luteránskej školy. Poneváž táto škola nezodpovedala celkom požiadavkam zákona, školdozorca chcel ju soštatniť, ako keby katolícke deti v soštatnenej škole lepšie boli zaopatrené, ako v luteránskej. Evanjelická školská vrchnosť ale svoju školu nechce popustiť štátu. Na toto chytili sa lepšieho rozumu aj katolíci a odhodlali sa, že si sami vlastnú katolícku školu vystavia. K tomuto pochvalnému odhodlaniu namlúvil ich horlivý dekan a farár z Križovjan, Mathias Sallay. Poneváž ale katolícki občania Németjakabvágasu sú veľmi chudobní a nespôsobilní zo svojich síl školu vystaviť, pochvalne spomenutý pán dekan je im v každom ohľade na pomoci a ku sfachetnému cieľu vystavenia školy zariaďuje aj krajinskú sbierku. Na toto zvlášte upozorňujeme prítomne všetkých veľkodušných dobrodincov ľudu, aby tých horlivých a obetavých katolíkov dľa možnosti podporovať si nezľazovali.

Chýry zo Spiša. V obci Farkašovec zhorel majer zemepána Arthura Wielanda so všetkým zbožím. Škoda obnáša asi 16 tisíc korún. — V obci Mateóc z dňa 4. októbra 10 ročný chlapec, menom Stanislav Sokolovský odišiel z domu svojich rodičov a doteraz ho ešte niet; neznať kde sa podel a čo sa s ním stalo. Tvár má dlhú, oči čierne a vlasy barnavé. — V Podhradí dňa 9. októbra zomrel v 80. roku života svojho Aurel Fest, bývalý mešťanosta. Roku 1848—9. v boji za slobodu našej drahej Uhorskej vlasti v tábore Görgeyho, ako kapitán bojoval. — Na levočskej Marianskej hore, kde nový pútnický kostol stavajú, sa v jednu minútu noc nešťastie udalo. Kostol je už pod strechou a nedávno začali nad kostolom vežu stavať. Keď z tej veže už bolo asi pätnásť metrov vystavené, sa to všetko zvalilo. Škoda obnáša 5—6 tisíc korún. Nech sa to vo dne stane, nie jedon robotník by zaiste bol zahynul, alebo aspoň žobrákom zostal. Teraz opatrnejšie budú tú vežu stavať. — Tiež v Levoči dňa 19. októbra v noci zhorel kostol minoritov a 5 domov. Karolovi Kális i pár koní, viac oviec a niekoľko kusov rožného statku zahynulo v ohni. — Vo Felkej dňa 15. októbra popoludní u mäsiara Jána Payer dakto otvoril s falošným kľúčom izbu a stól, z ktorého ukradol 6996 korún aj viac strieborných vecí. Podozrenie je na troch ľuď, ktorých už aj chytili. — V obci Szepesvéghely sa utopilo poltrefa-ročné dieťa Jozefovej Vollač. — V obci Baldóc pri Podhradí vyvolili za učiteľa Ladislava Biresák. — V Spišskej Magure od 19. do 22. októbra sňah padol, ktorý bol až po kolena vysoký. Zimy bolo až do 15 stupňov. Potom ale nastal — chvála Bohu — teplý vetor, následkom ktorého všetok sňah za jedon deň zmiznul. Aj nám treba pekného času, lebo na vrchovatých krajoch ešte väčšia polovica zemiakov a všetká kapusta je von. Daktorým ešte aj ovos zakryl sňah. — Naše čarokrásne Tatry a podtatranské kúpele navštívilo toho leta asi 13 tisíc osôb. Aj z cudzozemska boli mnohí, tak z Rakúska 1340., z Nemecka 2972., z Ruska 105., z Anglicka 41., z Ameriky 23., z Dánska 16., z Francúzska 13., z Belgicka 10., z Hollandii 10. — Krčmári a hostinskí našej stolice sa spojili v jedon spolok a onedlho budú mať aj svoje osobné noviny. — V Kotterbachu sa svalily skaly na 16-ročného banického robotníka, Jána Maczala a ho zabily. — Vo Vyšnej Šuňave teraz vodovod robia, štát prispel so 3600 korunami. — V Levoči dňa 22. októbra v noci zase bol oheň. Zhorely dva domy. — Tak tiež v Levoči robotník Matej Kavon dňa 23. októbra toľko pálenky slopal, že následkom toho zomrel. Ľudia boží, zrieknite sa už raz

tej čertovice! — Novoveskí židia svojmu učiteľovi židovskému, Benovi Schlesinger, za jeho dlhoročnú usilovnosť 1000 korún odmeny dali. Krestania by si mohli od tých židov príklad vziať, že ako vysoko si majú vážiť svojich učiteľov. — V novoveskom lese zastrelili jednu divú mačku. To je toho roku v našej stolici už druhá. — Levočský rabín rozkázal tamojším židovským učiteľom, aby školské deti naviedli k tomu, že by mu, keď ku deťom do školy príde, ruku bozkali. Učítelia to nechceli urobiť; teraz židovská školská stolica má o tom rozhodnúť. — Z našej stolice vyviedli v mesiaci septembri do iných krajov 154 kusov rožného statku, 310 oviec a 32 ošípaných. Dobytých passov sa vydalo v tom mesiaci 6425. — V Richvalde sa utvoril katolícky mládenecký spolok. — Eduard Loysch, budapeštiansky advokát 20 tisíc korunovú základinu založil na cieľe novoveskej evanjelickej cirkve. Katolíci, nasledujte ho! — Andor Halmos, náš kráľovský podškoldozorca dňa 24. októbra mal sobáš s Ilonkou Hajnóczy, s dcérou nášho hlavného kráľovského školdozorca. — V Starej Vsi zomrela jedna 100 ročná židovka, jej manžel menom Hermann Unterberger už má 102 rokov a ani teraz ho ešte nepopustila židovská nátura, ešte vždy myslí na kšeft. — Tiež v Starej Vsi bola dňa 28. okt. náhradná voľba na jedného stoličného výborníka na miesto Izidora Littmanna, ktorý za dlhé roky bol v Sub-Lechnici rychtárom. Na tej voľbe sa zo všetkých voličov, ktorých je asi poltrefa sto, len 45 sa súčasnilo, ktorí všetci na staroveského slúžneho, Déneša Ujházy hlasovali. Tak je teda on jednohlasne vyvolený. Takej nezaujímavej voľby tam asnaď ešte ani nebolo. — V Starej Vsi onedlho zaiste bude ľudové shromazdenie v záujme všeobecného, tajného, rovného, povinného volebného práva s hlasovaním po obciach. Zvedaví sme, či staroveský hlavný slúžny to shromazdenie povolí. Doteraz tak čuť, že sa mu toto shromazdenie niako nepáči. — V Magure na toľko zamrzla kapusta, že ju už z hoľa nemožno upotrebiť.

Veľké ľudové shromazdenie Katolíckej Jednoty v Oslanoch vydržiava sa 8. novembra o 3. hodine popoludní s nasledujúcim programom: 1. O katolíckej Jednote reční kr. vysl. p. Koloman Brestyenzsky. 2. Jednota a dobré noviny nám pomôžu. Prednáša p. Augustín Gramantik. Na toto shromazdenie úctive povoláva sa celé okolie.

Vyrabovaná banka. Dvaja odvážliví lúpežníci Julius Antoševič a Jozef Piaskovski 28. októbra o 11. hodine predpoludním ozbrojení revolvermi vstúpili do filiálky kupeckej banky v Novej Pešti a vyzvali tam prí-

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno farehách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlyh bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

tomných päť úradníkov, aby im odovzdali všetky peniaze banku. Naľakaní úradníci otvorili kassu, ktorú lúpežníci celkom vyprázdнили do vriec a vyše 44 tisíc korún odniesli preč za bieleho dňa na fiakre. — Žandári ale oboch čoskoro lapili, peniaze našla policaj zakopané v hore pri Kerepeši. Dobrí vtáci sedia teraz vo väzení kráľ. fiškálátu pre peštianske okolie.

Na javo vyšlá tajnosť. V. Budapešti po tieto dni jeden muzikant podohadoval sa so svojou manželkou a pretože žena lepšie vedela obracať jazyk, muž v zlosti zvolal: «Počkaj, veď ťa vyzradím, že je naše dievča nie vlastné, ale že si ho na vidieku vo Fraštáku ukradla!» Dievčatko je teraz 13ročné. Kto by mal spohľadlivé dáta o ukradnutí nejakého dieťaťa vo Fraštáku pred 10 rokami, nech to oznámi vrchnosti.

Najdená mrtvola. V považsko novomestskom chotáre, na brehu Váhu našli 18. októbra jednu mužskú mrtvolu. Vyšetovanie ustálilo, že je to mrtvola Martina Maličeka, obyvateľa z Moravského Lieskového (st. trenč.) Ponevác na mrtvole nebolo vidieť znaky zovnútorého násilia, lekári ustálili, že sa stala samovražda. Ďalsie vyšetovanie je zastavené.

Nehoda. 26ročný murársky učeň Stefan Hlavathy v Dolnej Krúpej počas práce spadol z jedného vysokého rebríka a zlomil si lebku; krem toho si aj ruky dolámaval. Odviezli ho do stoličnej nemocnice v Trnave.

Útok. Z Brezna (Breznobánya) píšú, že 16. októbra robotník pri vodovode Martin Aniček z revolvera 7krát strelil od chrbta na merníka tamojšieho vodovodu Ludvika Mészárosa, keď tento šiel do kúpeľa. Gule na šťastie netrafily a keď toto robotník videl, chcel ujsť, ale merníkovi podarilo sa ho chytiť a aj odvieť na políciu v Brezne, odkiaľ útočnika odsúpovali do Budapešti a zaviedli proti nemu vyšetovanie. Aniček spáchal útok z pomsty. Robotník totižto pytal od merníka peniaze na cestu, ponevác mu ich ale tento nedal, lebo práce pri vodovode sú už dokončené, robotník bol vyplatený a tak nemal už žiadnej požiadavky.

Pod kolesom voza. 45ročný kočiš Jozef Taraba rodom z Fraštáku v chotáre obce Trakovice šiel popri voze, sklzol sa a spadol pod koleso, ktoré mu pravú ruku dolámalo.

Ohne. V obci *Dolné Srnie* (stol. trenč.) 14. októbra vypukol oheň v jednom humne, následkom čoho padly v obeť i dve susedné humná. Na šťastie ale nebolo vetra a tak vzdor veľkému nedostatku vody, čo by sa ľahko bolo mohlo stať osudným, podarilo sa oheň čoskoro zahasit. Aj v horách obce Moravské Lieskové bol minulý týždeň menší oheň. V obci Biskupice (Trencsénpüspöki) 19. októbra tiež vypukol oheň, ktorý by sa následkom veľkého vetra ľahko bol mohol stať nebezpečným. Na šťastie ale vypukol v takom dome, ktorý je od obce trochu vzdialený a tak bolo ľahko možno oheň lokalizovať. V Turč Sv. Martine, minulý týždeň v jedon večer chytil sa dom mäsiara Mišika a spolu i s pobočnými stavami zhorel. Hasičia usilovali sa len

bočné budovy oratovať, aby sa oheň vo veľkom víchre nerozšíril. Oheň okolo polnoci podarilo sa lokalizovať. Škoda je veľká, ale sa z poistenia zčiasťky vynahradi.

Pomocná akcia na Horniakoch. Minister orby Ignác Darányi na návrh zainteresovaných stolice na územi oravskej, trenčianskej a liptovskej stolice uzavrel zariadiť sedem pomocných akcií, ktoré na základe rozpočtu na r. 1908. teraz sa započaly. V záujme akcie v Žiline zariadia expositúru, ku zariadeniu ktorej vyslaný je ministerský tajomník dr. Jozef Lavotta, s ústredným vedením záležitosti ale poverený je ministerský radca Jozef Kazy.

— **Nová budova prešporského vyššieho gymnásia.** Novú, skvostnú, budovu prešporského kráľ. kath. vyššieho gymnásia, ktorú ministerstvo vyučby dlá plánov umeleckého staviteľa Edmundá Lechnera s nákladom šesťstotísic korún na najúhľadnejšom bode mesta dalo vystaviť, minulý týždeň slávnostne vysvätili. Minister vyučby gróf Albert Apponyi pre iné zapodievanie nemohol byť prítomný, prečo svojim zastupovaním poveril hlavného župana stolice prešporskej Dionýsa Bittóva. Knieža-primasa Klaudiusa Vaszaryho zastupoval prešporský prepoš Franc Komlóssy. Všetky školy, cirkevné a občianske ustanovizne mesta a jeho okolia daly sa zastúpiť deputáciou. Zo strany vojska bol prítomný polný zbrojmajster barón Steininger.

— **Nový policajný kapitán.** Nadžupan stolice liptovskej Móric Palugyay, Gejzu Czochera vymenoval za policajneho kapitána mesta Ružomberka.

— **Palivo pre chudobných.** Minister orby Ignác Darányi všetko odpadnuté drevo äárnych hôr prepúšťa chudobnému ľudu. Z príležitosti terajsieho zimnejšieho počasia opätovne rozposlal na toto sa poťahujúce nariadenie, súčasne ale tiež teraz zostavily äárne lesnícke úrady výkaz o tom, že minulej zimy kolki boli účastni dobrodenia ministrovho. Dľa tohoto výkazu 7383 chudobných ľudí dostalo spolu 17.553 kubičných metrov dreva.

— **Zadlávil ho vlak.** Vandrovný opravovateľ dáždnikov Izrael Klein 19. októbra rano o 3. hodine došiel na železnici do Serede, ale nepočkal, kým vlak postojí, lež ešte z jachajúceho vlaku soskočil a to tak nešťastne, že sa mu nohy dostaly pod kolesá, ktoré mu ich spolu aj s črevami vytrhly. Nešťastník o poldruhej hodiny vykrvácal.

Obliati červení. V Nagyvárade bola nedávno veľká socialistická demonstrácia. Socialdemokrati vydržovali shromaždenie, na ktorom budapeštianský poslanec Alexander Esztergályos rečnil proti pluralite volebného práva. Na večer bol oznámený demonštratívny pochod, ktorý ale policia nepovolila. «Eltársi» ale vzdor tomu s veľkým hlukom šli pred divadlo, kde ich policia vyzvala, aby sa rozišli. Demonstranti neposlúchli, načo ich policia rozohnala. Potom červení vybíjali obloky, načo ich policia na námestí sv. Ladislava z hasičských strekáčov začala oblievať. — Socialdemokrati sa potom cele premoknutí naskutku rozbehli.

Vyhodili ho z vlaku. Z New-Yorku oznamujú, že z Uhorska prichodiacich robotníkov v meste Detroit rozčuľuje úžasná vražda. Z obce Seszta (stolica Abauj-ská) pochodiaci Ondrej Tamás, ktorého všetci v meste bývajúci Uhria považujú za usilovného, statočného, mierneho človeka, spolu i so svojimi tridsiatimi súdruhmi z Uhorska uzavreli smluvu na konanie železničných prác. Železničná spoločnosť prepustila im jeden vlak, na ktorom sa vydali na cestu. Cestou zo samých podnapitých ľudí pozostávajúca spoločnosť sa povadila. Tamás chcel tisíc vadiacích sa ľudí, ale ku svojej zkaže. Tito ho napadli, nožikami mu zasadili desať rán a vyhodili ho z jachajúceho vlaku. — Čo tá hnusná pijatka všetko nenarobi tak doma, ako aj v ďalekom cudzom svete.

HOSPODÁRSTVO.

K zamedzeniu nedostatku potravy pre lichvu.

V zmysle nariadenia ministra orby od 22. augusta 1908. v predošlom čísle uvedeného prihlásili sa nasledujúci hospodári hornouhorských stolíc:

Árva (Orava).

Ondrej Csizmár, bydlisko Lokeza, okres Námesztó, železničná stanica Árvaváralja; predáva seno.

Liptó.

Mikuláš Justh, bydlisko Pottornya, p. p. Liptóujvár, železničná stanica Liptóujvár; predáva jarnú slamu.

Nyitra.

Jozef Jancsovics, bydlisko Bajna, železničná stanica Nagytapolcsány; predáva seno a datelinu,

Anton Sipos, bydlisko Chrabor, p. p. Nagytapolcsány, železničná stanica Nagytapolcsány; predáva seno.

Ladislav Fülöpp, bydlisko Kolon, p. p. Ghymes, železničná stanica Nyitra; predáva datelinu a slamu.

Jozef Sándor, bydlisko Kolon, p. p. Ghymes, železničná stanica Nyitra; predáva seno a datelinu.

Pozsony.

Adam Jankó, bydlisko Réthe, p. p. Szempez, železničná stanica Szempez; predáva muhar.

Ludvik Molnár, bydlisko Réthe, p. p. Szempez, železničná stanica Szempez; predáva muhar.

Benjamín Rajczy, bydlisko Réthe, p. p. Szempez, železničná stanica Szempez; predáva seno.

Turóc.

Malí hospodári bydlia vo viacej obciach okresu Szentmártonblatnicza. Napredaj seno, jarná slama.

Zólyom (Zvolen).

Géza Biltera, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Ágostonlak; predáva seno.

Desider Baitrok, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno.

Ondrej Brozmann, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno a jarnú slamu.

Ondrej Futasz, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno.

Ján Skrovina, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno.

Matej Schramko, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno.

Ján Szinovitz, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno.

Ján Szurovy, bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predáva seno.

Ján Kopácsik, bydlisko Erdőköz, železničná stanica Erdőköz; predáva seno.

Malí hospodári bydlisko Breznóbánya, železničná stanica Breznóbánya; predávajú seno a slamu.

Malí hospodári, bydlisko Vámos, železničná stanica Zolyom-brézo; predávajú seno.

DOPISY.

Turna (Tornyos).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosíme o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Príroda, jako vidíme, po veľkej jarnej a letnej práci, chystá sa ku spánku a odpočinku zimnému. — My ale a okolití obyvatelia, prebudili sme sa na zaklepanie vzácneho to hosta: «Jednoty Katolíckeho Ludu». Skutočne milý to hosť, ktorý k nám v nedeľu, 25-ho októbra zavítal pod vedením dôstojného pána farára, Andora Bucsek, pána kaplána, Jozefa Kolozs z Tornyosu, dôstojného pána farára, Jána Simoncsics z Czobolyfalva a dôstojného pána farára, Desidera Brestyenszkyho zo Selca.

Slávnosť tá sa pekne, v tichosti odbavila, obyvateľov sa — môžem povedať — dosť v peknom počte shromaždilo. Nasledovania hodný príklad preukázal na slávnosti pán učiteľ, Augustín Jarunek z Barát-Lehoty, ktorý totižto s tamojšou hudbou slávnosť tým viacej okrášlil. Chvála pánu Jarunekovi za to a tak tiež i za jeho zdarné účinkovanie, jako vo škole, tak aj pri vedení tamojšieho potravného spolku. Veru by si mohol niejedon jeho kollega príklad vziať od neho.

Do Jednoty Katolíckeho Ludu v ten deň — Bohu žiaľ! — mimo dôstojného pána farára, pána kaplána, pána rychtára, pána kassira a účtovníka spolku úverkového nikto viacej nevstúpil. Hore sa teda, ľudia Boží! Nepochybujme, ale dôverujme, kráčajme nie k stromom tmy, čo zlé ovocie rodia, ale ku tým, čo dobré a osočné ovocie nesú pre nás a ku spase duše našej. Čas je už tu svrchovaný, aby sme konečne precítnuli ozaj zo spánku dlhého a pripojili sa čo v najväčšom počte ku zástave Jednoty Katolíckeho Ludu.

Nech teda Pán Boh živí vodcov Katolíckej Jednoty! Zvlášte ale nášho vrele milovaného pána farára Andora

Bučeka, taktiež aj nášho milého pána kaplána Jozefa Kolozs.

S kresťansko-Judáckym pozdravom

Homér

Odkazy redakcie.

V. B. N. Také surové nápady najlepšie je celkom ignorovať. — Hovorila, že je škoda miešať sa medzi otruby atď.

J. K. Sz. List sme odovzdali. Menoslov ráčite dostať tieto dni.

B. H. M. Že u vás mrzne? To je naozaj veľká novina!

K vystaveniu votívneho kostola Alžbety finančné ministerstvo dovolilo vypustenie losov (žrebov). — Rim. kat. kostolná rada obce Erzsébetfalva tieto žreby rozposlala pred 3—4. dňami. Žreby tieto vzbudzujú tak všestrannú zaujalosť, že je k očakávaniu, že už v krátkom čase odpreadané budú. To treba, krom vznešeného cieľu, privlastniť zvlášte tým početným a krásnym predmetom, ktoré týmito žrebami vyhrať možno. Kancellária žrebov votívneho kostola Alžbety nachodí sa v Budapešti VI., Teréz-körút 27. číslo.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 31. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisiská K 24 00—25 60, stolnobelehradská K 23 80—25 15, peštianska K 23 85—25 20, banátska K 23 90—25 60. — *Raž*: prvotriedna K 19 85—20 00, druhotriedna K 19 65 do 19 80. — *Jačmeň*: prvotriedny K 16 05—16 20, druhotriedny K 15 70—15 95. — *Proso*: K 13 75—14 00. — *Ovos*: prvotriedny K 16 85—17 15, druhotriedny K 16 35 do 16 65. — *Kukurica*: Kor. 17 60—17 80. — *Repica*: 31 50—32 50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18 80	18 50	18 20	17 90	17 60	17 30	16 90
		č.	7	7 1/2	8		
		K	15 60	13 30	8 40		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6 40, hrubé K 6 60.

Strova: Fazula obyčajná biela K 19 00—20 50, fazula strakavá K 12 50—14 00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26 00—28 00, lúpaný K 24 00—46 00. — **Šošovica**: čistá K 36 00—58 00. — **Konopné semä**: K 23 00—25 00. — **Mak**: K 50 00—51 00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107 00—108—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 140 00—141 00, vidiecka K 000 00—000 00.

Slanina: mestská 4-kusová K 109 00—110 00, 3-kusová K 112 00—113 00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 135 00—145 00, lucerna jasnozorná K 120 00—133 00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9 00—9 25, bosenský (z r. 1907.) K 12 25 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 8 25—8 38 (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 6 00—6 25 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37 50, fiumánsky White-Star (***) K 31 50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79 50 do 80 00, kockový K 81 50—82 00, žltý K 80 00—81 00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 180 00 do 181 50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51 00—52 00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4 00—4 50, žlté K 5 00—5 20 za 100 kilov.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé drapané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

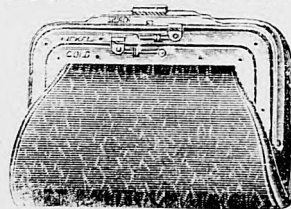
Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s posťovon dobieškou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Novota!

Novota!

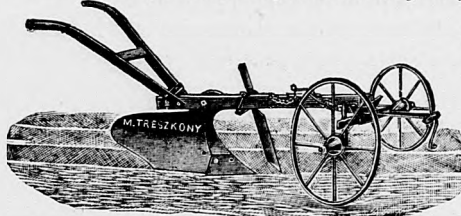
Kľúčová-Vexir tobolka

može otvorená byť len kroz tých čo ju znajú a každej tobolke pripojená je úprava upotrebenia. Z čiernej pevnej kože spevným vnútorným futrom, s fajnovým niklovým závorom, s 3 rozdielnymi fachtmi, každý facht pre seba k otvoreniu, ľahko k prehladnutu a veľmi prestraniná. K 1 80. Táže la z opravdovej kože morského psa K 2 50. Najväčší výber v tobolkách, vreckoch na peňaze, schrankách na cigare a cigarety v hlavnom cenniku. — Zasiela pri predbežnom doposlani peňazi c. a k. dvorný liferant **Hans Konrad** vývozný dom **Brux** číslo 502. (Čechy). — Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

— Zasiela pri predbežnom doposlani peňazi c. a k. dvorný liferant **Hans Konrad** vývozný dom **Brux** číslo 502. (Čechy). — Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Panom hospodárom odporúčam svoje najnovšie:

Mlat čky ručne a žen-túrové. Žen-túre kryté, bezpečné. Pastorky Ml. facie garnitúry. Rajtáre. Ryery. Seč-kovice. — Stroje na rezanie ka-

pusty. Struhadla na burgnu. Puhy. Brany. Stroje na siatie. — Hrable. (Hollingsworth.) Stroje na možovanie kukurice. Srotovníky Stroje na lámání kóry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádo, atď.

Obrázkové cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko

Michal Treskoň

strojník a majitel' dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

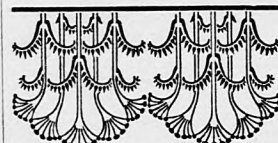
Riadime vám pri lámke, reume, trhaní v údoch, pichaní, križových bolestach, bôloch hlavy, zubov, nervov a svalov, ochromení následkom porážky, úsade, vytknutí, influence, triaške, atď, pravý Fellerov Elsa-Fluid upotrebovať. Tuct na prípravu franko 5 korún. Tvrdú stolicu, neduhy v trávení, zdutie, zimničný stav odstraňujú Fellerove rhabarbarové Elsa-Pilulky na prechmanie, 6 škatuliek franko 4 koruny. — Dostať u E. V. Felleru v Štubici, Kostelna-ul. 18.

Oznamy prijíma
administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ul. 28/a.

!!! S 16 prvých vyznačeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa
Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojitým vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj oritomnosti !!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bār ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými. Cielom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako :
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
O nedostatiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva
spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Slaný vinový lieh sily je najlepši liek domáci.

Upotrebenie jeho
znamená silu a
zdravie, bo baccily
ničiaci sila jeho prekáža
napadnutie zdravia, pod-
poruje srastanie sily nervov,
zväčšuje schopnosť zdvorovania
a tým spôsobom vplýva na udr-
žanie zdravia, o zvláštnom pôsobení
tohoto najlepšieho lieku domáceho pri
upotrebení zvonka a zútra svedčia
početné prípisy uznania.

K dostaniu vsade vo fľaškách
po 30, 40 halieroch, 1 a 2 korunách.

Poštou posielajú 10 malých fľašiek za
3 koruny s poštovou dobierkou,
alebo pri poprednom dupostani peňazi.

Laboratorium KOSMOS, Győr.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s
vyšie 3000 vy brazením hodin a tovaru
zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodin v Brüx **Hanns
Konrad** cis. a kr. dvorný lifierant Brüx
číslo 1388 (Čechy).

Svajciarského systému Roskopf patent hodinky K 5.—
Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—
Opravdové strieborné remontoir hodinky K 840. Žiadne
riziko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Peknú zábavu

poskytujú moje najnovšie vyborne funkcionujúce
Hovoriace stroje

ktoré hudobné kúsky,
prednášky, hudbu or-
chestrrov predstavujú pri-
rode verne. „No. 800.
Liliput“ celkom z
metallu a s obsahom z
trvanlivého niklu. Veľ-
kosť 16 1/2 x 16 1/2 x 8 1/2
cm., zvláste s o l i d n y
trvanlivý stroj, k natia-
hnutiu v čas hrania
každú 25 cm. platňu
ľahko odhra, tanier
platne obtiahnutý súk-
nom, otvor hlasu 28 cm.
stroj hlasu nápadného
dojmu choť stroja tichý
a dejstvuje výborne. —
Cena s 2 platňami alebo
s jednou s dvomi str-
nami (25 cm. priemer)
s 200 ihlami

K 22.—

Chodi
Bež
chyby

I platňa hlasu 25 cm. priemeru k hranu na oboch stranách
K 3.— Najväčší vyber hovoriacích strojov v hlavnom cen-
níku. — Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom
poslaní peňazi c. a k. dvorný lifierant

Hans Konrad vývozný dom Brüx, č. 503. (Čechy).

Hlavný cenník s vyšie 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH AKO NAJLEPŠÍ

a nevy-
hnutelne
potrebný
liek.

Nesmie v
žadnej
domácnosti
chybovať.

Vsade k dostaniu. • Varujme sa bezcenných padelaní.

Upozornenie!

Prosim, nech nepýtajú u kupca jednoducho na krátko „jeden pakel cigôrie“, ale s označenou známku

 Franckovu cigôriu,

aby istota boli, že majú stálu rovnu a najlepšiu jakovosť tejto cigôrie. — Pozorujú pri tom na ochrannú známku a podpis náš; lebo naše pakle s podobnej farby papierom napodobujú.

Ochranná známka.
X 8881, 4:7 I. W.

Ochranná známka.

Ochranná známka.

Jindřicha Francka synové

Košice.

Kuwe

Dobré harmoniky kor. 4:80.

— Odpredaných 50.000 kusov. —
— Žiadne útraty cla. Záruka. —
— Zamena povolená. Návrát penazi.

No. 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 4.80. No. 657¹/₄ 10 tastiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.20. No. 656³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.40. No. 305³/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 6.20. No. 663¹/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31×15 cm. K 8.—. No. 306¹/₄ 10 tastiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31×15¹/₂ cm. K 8.50. No. 307¹/₄ 10 tastiek, 3 registre, 70 hlasov, veľkosť 31×15¹/₂ cm. K 9.50.
Záruka za peknú a správnú robotu. Rozposielanie s poštovou dobierekou. Dopisovanie v uhorskej r. či. Cis. a král dvorný líf.
JÁN KONRAD rozposielajúci dom hudobného tovaru **Frux** číslo 1443. (Čechy). — Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franiko a darmo

Do svojho sanatoriuma na očné nemoce

v Hlave (trenčianska st.) prijmen chorých na oči obojého pohlavia. Moderné liečenie, dobre celé zaopatrenie, pečlivá opatera pod mojím dozorstvom, za mierny plat.

Dr. Simon Pollacsek
hlavný lekár.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nezapustného opravdového dreva.

Prijemné a suché fajčenie preto čistoty a chutnajúci ohľadom paru nemá.

Vo vlastnom záujme pýtať treba moj rozmanitý cenník s viac než 3000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodbabným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Ťažé fajka, lež s okružnou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Največší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a iranko rozposiela.

Rosposiela cis. a král dvorný líferant **Hans Konrad** dom. vývozný **Frux**, č. 501. Čechy.

Za čistotu záruka 30.000 korún.

SCHICHT
jelaňa mydlo je najlepšie..

Schichtové jelaňa znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa môže ku všemožným celom čistenia. K osobnému čisteniu, ku praniu najľahnejšej a hrubej bielizne, barvených látok, ku čisteniu kuchynského a izbenného naradia, pokrovcov, domácich zvierat atď. atď. Dorába sa z najlepšej vyberanej hmoty.

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujete hned Beretvás-pastilly

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

które za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybole. — **Gena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni!

Pri J škatulkách zasielka francko..